

ÎNCHEIERE

19 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de
Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Svetlana Filincova

examinând admisibilitatea recursului declarat de Alexei Cișlari,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Alexei Cișlari către
Svetlana Habuleac și SRL „Sant-Agro-S-C” cu privire la constatarea faptului
acceptării succesiunii, constatarea testamentului de moștenitor ca lipsit de efecte și
recunoașterea nulității absolute a certificatului de moștenitor și nulității
contractului de vânzare-cumpărare,

împotriva deciziei din 11 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care a
fost respins apelul declarat de Alexei Cișlari și menținută hotărârea din 06 aprilie
2018 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești, prin care a fost respinsă acțiunea,

c o n s t a t ă:

La 15 noiembrie 2016, Alexei Cislari a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Svetlanei Habuleac și SRL „Sant-Agro-S-C” cu privire la constatarea
faptului acceptării succesiunii, constatarea testamentului de moștenitor ca lipsit de
efecte, recunoașterea nulității absolute a certificatului de moștenitor și nulitatea
contractului de vânzare-cumpărare.

În motivarea acțiunii a indicat ca, la 02 februarie 2000, defuncta Sula
Ecaterina, prin testamentul nr. 50, autentificat de către notarul Vasile Stahurschi,
i-a testat cota de teren în mărime de 1,27 ha, care este amplasată în extravilanul
XXX.

Pe tot parcursul perioadei de după decesul testatoarei, tatăl reclamantului,
ulterior și reclamantul au administrat această cotă de teren, adică au acceptat
moștenirea prin intrarea în posesiunea patrimoniului succesoral.

Recent, la administrația publică locală, a aflat, precum că terenul testat lui a
trecut la pârâta Habuleac Svetlana. Temei al înregistrării dreptului de proprietate a
servit certificatul de moștenitor testamentar nr. 11544 din 07 noiembrie 2012.

Conform certificatului, notarul public Svetlana Burduja, a indicat ca potrivit
testamentului nr. 6 din 30 iulie 1985, moștenitor al averii cet. Sula Ecaterina,

decedată la 28 ianuarie 2001, este Habuleac Svetlana, însă în acest testament nu este inclusă cota de teren în cauză, fiind indicate în concret bunurile testate.

Mai mult de atât, Habuleac Svetlana a înstrăinat către SRL „Sant-Agro-S-C” cota de teren în cauză, chiar dacă aceasta nu-i aparține și chiar dacă la momentul înstrăinării asupra acestui bun se afla interdicție judecătorească.

Conform extrasului privind testamentele înregistrate în registru și revocările defunctei Sula Ecaterina, la 02 februarie 2000, aceasta a întocmit testamentul nr. 50, care a fost înregistrat în registrul actelor notariale sub nr. 172827. Astfel, prin întocmirea unui nou testament, și anume, testamentul nr. 50 din 02 februarie 2000, Sula Ecaterina a testat cota de teren în mărime de 1,27 ha, situată în XXX către Cislari Alexei.

Drept urmare a emiterii testamentului pe numele lui consideră că, a fost revocat testamentul eliberat Svetlanei Habuleac, astfel în această parte testamentul pe numele acesteia cu nr. 06 din 30 iulie 1985 este revocat și lipsit de efecte juridice.

Însa ulterior, în baza acestui testament, a fost emis de către notarul Burduja Svetlana certificatul de moștenitor testamentar nr. 11544 din 07 noiembrie 2012, eliberat pârâtei Habuleac Svetlana referitor la cota de teren în cauză. Ca urmare a obținerii cotei de teren în baza certificatului de moștenitor Habuleac Svetlana a înstrăinat către SRL „Sant-Agro-S-C” cota de teren.

Atât certificatul de moștenitor din 07 noiembrie 2012, cât și contractul de vânzare-cumpărare urmează a fi anulate ca acte subsecvente testamentului nr.06 din 30 iulie 1985, care este lipsit de efecte juridice.

Prin eliberarea de către notarul Burduja Svetlana a certificatului de moștenitor testamentar nr. 11544 din 07 noiembrie 2012 Svetlanei Habuleac, reclamantului i-au fost lezate drepturile sale de moștenitor testamentar. Certificatul de moștenitor testamentar, eliberat pârâtei Habuleac Svetlana este un act subsecvent testamentului existent, și care este condiționat de acesta și astfel este necesar de a constata și nulitatea absolută a documentului.

Anterior a înaintat o acțiune în judecată, având la baza alte temeuri și alte cerințe, acțiune ce inițial a fost admisă prin hotărârea Judecătoriei Florești din 25 septembrie 2014, însă ulterior casată și respinsă pe motiv că nu s-a făcut referire la legislația aplicabilă la momentul deschiderii succesiunii, precum și că nu s-a demonstrat faptul acceptării succesiunii la acel moment. În acest sens, fiind înaintat un demers către autoritatea publică locală de la locul aflării bunurilor lăsate în moștenire, iar prin certificatul din 15 septembrie 2015 se confirmă faptul că reclamantul Cișlari Alexei a gestionat bunurile în cauză la data decesului Ecaterinei Sula. Astfel, se confirmă faptul gestionării bunurilor în litigiu ale defunctei Sula Ecaterina atât până la decesul acesteia, cât și ulterior, precum și suportarea tuturor cheltuielilor de funerare. Așadar, acțiunea anterioară nu exclude posibilitatea înaintării acțiunii în cauză, nefiind întrunite cumulativ condițiile de părți, obiect și cauza similară, deoarece acțiunea dată are alt obiect (alte cerințe) și altă cauză.

Dreptul său la succesiune și protecția proprietății a fost îngăduit reieșind din faptul că, deși, în testamentul din 30 iulie 1985 nu este indicat terenul în litigiu și că acest teren este inclus în testamentul eliberat pe numele său de către Sula

Ecaterina, la 02 februarie 2000, autoritățile din Republica Moldova nu i-au asigurat condiții echitabile pentru apărarea și valorificarea drepturilor sale legitime, deși cadrul normativ legal prevedea asemenea posibilități de apărare și restabilire.

Astfel, solicită constatarea faptului acceptării succesiunii și de a-1 recunoaște pe Cișlari Alexei ca moștenitor al averii defunctei Sula Ecaterina, formată din terenul agricol, situat în raionul XXX, cu suprafața de 1,27 ha, număr cadastral XXX, în temeiul testamentului din 02 februarie 2000, autentificat de notarul public Vasile Stahurschi; constatarea faptului că testamentul de moștenitor eliberat Svetlanei Habuleac, la 30 iulie 1985, și autentificat de către XXX este revocat și lipsit de efecte în privința terenului agricol, situat în XXX, cu număr cadastral XXX și suprafața de 1,27 ha, rămas după decesul Ecaterinei Sula; precum și a recunoaște ca fiind nul absolut certificatul de moștenitor testamentar nr. 11544 din 07 noiembrie 2012, eliberat de notarul Svetlana Burduja și contractul de vânzare-cumpărare nr. 10761 din 19 septembrie 2013, obiectul căruia 1-a constituit bunul imobil - teren agricol situat în XXX, cu suprafața de 1,27 ha, număr cadastral XXX încheiat între Habuleac Svetlana și SRL „Sant-Agro-S-C”.

La 11 septembrie 2017, Cișlari Alexei a înaintat cerere de completare a temeiurilor și de concretizare a cererii de chemare în judecată, prin care a indicat că completează acțiunea depusă inițial cu temeiuri și argumente adăugătoare.

În motivare, a indicat că, Sula Ecaterina a trăit un timp cu bunelul Svetlanei Habuleac și din motiv ca nu avea copii, la acel moment, a deschis un testament pe casa de locuit pe numele acesteia, care avea 6 ani, cu scopul ca pe viitor să aibă ajutor din partea Svetlanei. De la primul testament perfectat în anul 1985 și până la decesul Ecaterinei Sula au trecut 16 ani, timp în care s-au produs mai multe schimbări.

Mama pârâtei Habuleac Svetlana, în perioada anilor 2000-2010, a fost în relații concubinaj cu tatăl sau Cișlari Petru, și respectiv odată ce trăiau împreună, aceștia o ajutau în gospodărie pe decedata Sula Ecaterina, iar dânsa în semn de recunoștință și, știind că în curând va fi împărțit pământul, conform programului de repartizare a pământului pe întreg teritoriul Republicii Moldova, a lăsat testament pe cota parte de teren agricol reclamantului ca flu al lui Cișlari Petru, iar ei, respectiv, trebuiau să o susțină material cu lemne de foc, făină, produse alimentare și altele.

La 02 februarie 2000, la notarul Vasile Stahurschi din sat. Sănătăuca, s-a prezentat Sula Ecaterina împreună cu tatăl reclamantului Cișlari Petru și în prezența a două persoane străine chemate ca martori a fost întocmit testamentul nr. 50 pe numele lui Cișlari Alexei.

Astfel, Sula Ecaterina a lăsat două testamente, primul a fost deschis pe numele pârâtei Habuleac Svetlana, la 30 iulie 1985, iar al doilea a fost deschis pe numele reclamantului Cișlari Alexei, la 02 februarie 2000. Deoarece al 2-lea testament a fost întocmit cu câteva luni mai înainte de eliberarea Titlurilor de proprietate, la momentul întocmirii testamentului nu se știa numărul cadastral și suprafața exactă a cotei de teren, din acest motiv datele în cauză nu figurează în textul testamentului, dar este indicată doar cota parte de teren. Suprafața totală a cotei este de 1,2083 ha, care include terenul agricol și livada: terenul agricol nr. cadastral XXX - 1,0876 ha. Iar livada este cu numărul cadastral XXX - 0,1207 ha.

În testament este indicat mai mult pământ, și anume, 1,27 ha, ceea ce creează confuzii. Însa la momentul întocmirii testamentului testatoarea nu știa ce cotă de teren i se va repartiza.

O perioadă mare de timp cota de teren în cauză a fost îngrijită de acesta împreună cu tatăl sau Cișlari Petru, o prelucrau, achitau impozitele. Iar la momentul când a fost repartizată cota de teren în cauză, la cererea tatălui său, Primăria a repartizat terenul alături de celelalte cote ce aparțineau familiei reclamantului, pentru a nu fi împrăștiate pe câmpuri diferite. Cota de teren se afla între terenul ce a aparținut părinților săi, și care la moment le deține reclamantul cu drept de proprietate ca moștenitor după decesul părinților și terenul ce aparține surorii sale. La momentul decesului tatălui său, reclamantul susține ca a fost numit moștenitor al acestuia și a preluat terenurile pe care le deținea, precum și terenul testat de Sula Ecaterina.

Reclamantul a susținut ca a intrat în posesia bunului testat de Sula Ecaterina, prin exploatarea nemijlocită a acestuia, precum și achitarea impozitelor. El nu a renunțat și declarație la notar de renunțare la succesiune nu a depus, ci a stăpânit bunul ca un proprietar până la momentul când a aflat despre înstrăinarea bunului de către Habuleac Svetlana.

Conform certificatului nr. 853 din 26 iunie 2006, eliberat de Primăria Cuhureștii de Jos și a declarației de acceptare a succesiunii, eliberate Svetlanei Habuleac, nu se vorbește despre terenul agricol, dar numai despre casa de locuit și terenul de lângă casă. Iar Habuleac Svetlana profitând de ocazie și văzând că reclamantul nu și-a făcut certificat de moștenitor pe terenul agricol, deținând originalul titlului de proprietate, dispărut anterior din gospodăria tatălui reclamantului, și în complicitate cu notarul Burduja Svetlana 1-au deposedat pe reclamant de teren, prin eliberarea pe numele pârâtei în mod ilegal a certificatului de moștenitor pe terenul dat.

În opinia reclamantului s-au comis mai multe încălcări din partea notarului, ce-i încalcă grav dreptul de proprietate, și anume: notarul a deschis procedura succesorală fără hotărârea instanței de judecată de prelungire a termenului de acceptare a succesiunii; nu a controlat dacă mai sunt oricare testamente pe numele testatoarei și moștenitori, iar Habuleac Svetlana a tăinuit faptul dat. În anul 2012, în declarația de acceptare a succesiunii, notarul a scris cu tocul între rânduri expresia „și terenuri agricole”, lucru ce nu se permite.

Ulterior, cunoscând ca terenul este în litigiu, Habuleac Svetlana și notarul hotărâsc să vândă în grabă terenul unei terțe persoane, care ulterior a spus că nu a fost informată despre faptul că terenul se afla în litigiu. La momentul încheierii contractului de vânzare-cumpărare terenul se afla sub sechestr.

Anterior a solicitat anularea testamentului și a certificatului de moștenitor pe alte temeuri și alte solicitări decât cele indicate în prezenta acțiune, iar acțiunea a fost respinsă. În cadrul examinării acțiunii anterioare atât notarul, cât și Habuleac Svetlana au confirmat că nu au știut că reclamantul avea testament pe terenul agricol, recunoscând indirect că au comis încălcări la emiterea actelor contestate și că drepturile reclamantului sunt legitime, iar Habuleac Svetlana își motivează acțiunile prin faptul că are la întreținere 4 copii minori.

În anul 2013, Habuleac Svetlana s-a adresat la acesta ca să-i întoarcă

pământul, faptul dat dovedește că Habuleac Svetlana în tot acest timp nu a posedat pământul.

Astfel, a solicitat admiterea integrală a acțiunii, asigurarea protejării și restabilirea drepturilor sale legitime. Iar contractul de vânzare-cumpărare, încheiat ulterior emiterii certificatului de moștenitor pe numele Svetlanei Habuleac, urmează a fi anulat ca act juridic subsecvent actului contestat, precum și ca act juridic încheiat în privința unui bun aflat sub sechestrul.

Prin hotărârea din 06 aprilie 2018 a Judecătorei Soroca, sediul Florești s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Cișlari Alexei.

La 03 mai 2018, Cișlari Alexei a depus apel împotriva hotărârii din 06 aprilie 2018 a Judecătorei Soroca, sediul Florești, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei hotărâri noi prin care să fie admisă acțiunea.

Prin decizia din 11 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți a fost respins apelul declarat de Alexei Cișlari și menținută hotărârea primei instanțe.

În justificarea soluției, instanța de apel a menționat că, prin testamentul nr. 1556 din 02.02.2000, Sula Ecaterina a testat lui Cislari Alexei cota parte de teren echivalent în mărime de 1,27 ha, care este amplasată în extravilanul XXX, însă în testament nu este indicat nr. cadastral al cotei de teren echivalent testat pentru a fi identificat, iar potrivit Certificatului nr. 88 din 27.01.2015, eliberat de XXX, Sula Ecaterina, conform înscrierii în Registrul cadastral la momentul decesului a fost proprietara a terenurilor: cu nr. cadastral XXX cu suprafața de 0,0732 ha, terenul agricol cu numărul cadastral XXX cu suprafața de 1,0876 ha și terenul agricol cu numărul cadastral XXX cu suprafața de 0,1207 ha. Astfel, Sula Ecaterina nu a avut în proprietate cota parte de teren echivalent în mărime de 1,27 ha.

Prin urmare, instanța de apel a considerat neîntemeiat argumentul apelantului, precum că testamentul nr. 1556 din 02.02.2000 a desființat sau anulat testamentul din 30 iulie 1985, autentificat de XXX, concluzionând că hotărârea în partea respingerii cererii de chemare în judecată cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii, constatarea testamentului de moștenitor ca lipsit de efecte și recunoașterea nulității absolute a certificatului de moștenitor urmează a fi menținută.

La 27.03.2019, Alexei Cișlari a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel.

În motivarea recursului a indicat că atât prima instanță, cât și instanța de apel prin soluțiile adoptate i-au încălcat grav drepturile și interesele legitime, au interpretat eronat normele de drept material incidente și nu le-au aplicat corespunzător speței.

Astfel, a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 11 decembrie 2018 și expediată pentru comunicare participanților la proces la 18 ianuarie 2019 (f. d. 45, Vol. II), fiind recepționată de către recurent la 24.01.2019 (f. d. 50, Vol. II), iar recursul a fost depus prin intermediul oficiului poștal la 25

martie 2019 (f. d. 60, Vol. II). Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei din 11 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, în termen.

Examinând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Alexei Cișlari, neîntemeiat și care urmează a fi declarat inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) al Codului de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) al Codului de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de Alexei Cișlari, nu pot duce la admisibilitatea recursului, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 al Codului de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

Or, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la

o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Abordarea recurentului, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestuia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea recursului ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs depusă de către Alexei Cîșlari.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Alexei Cîșlari.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Svetlana Filincova